

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

MAGOROVA DĚTÁTKA

Ivan Martin
Jirous

Praha
2019

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

**43 poboček, 3 pojízdné knihovny, 4 000 akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, 60 Kč za registraci**

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

**MAGOROVA
DĚTÁTKA**

/1985-1997/

Znění tohoto textu vychází z díla [Magorova summa II](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Torst v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Martin Jirous: Magorova dětátka), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.1 z 16. 6. 2020.

OBSAH

Odposlech ve Staré Říši	8
Josefu Koudelkovi.....	9
--- (Na stéblech trávy)	10
Tomo-e	12
Tomáši Kulkovi	13
--- (Vzbudilo poledne se).....	14
--- (Ti dva se asi milují)	15
Buttercup	16
Hommage à Saint Augustin.....	17
Petrovi Vaněčkovi.....	18
Jan Žižka	19
--- (Ze střech střásá)	20
Petrovi Kopeckému	21
--- (Která to byla ručička?)	23
Josefu Škvoreckému (závěr ztracené básně z N.Y.) ..	24
Pod Černý Vrch	25
--- (Mouchy mouchy mouchy).....	26
--- (Tristní a smutný)	27
Zorce Ságlové.....	28
Andreji Stankovičovi.....	29
Běžící po vlnách	30
--- (Pavoučí samička zadečkem).....	31
--- (Rorýsi křižují)	32
Be stoned!	33
--- (Blíží se láska k lásce).....	34
--- (Všechno co jsem uviděl)	35
--- (František z Assisi)	36
Ten, který ji převádí přes lávku.....	37

– – – (Pod klenbou plnou beránků)	38
Komentáře k jednotlivým textům	39
Ediční poznámka	40

Alence Ságlové

Odposlech ve Staré Říši

A Juliana řekla:

Když mě Martin trápí,

když mě tak trápí,

vzpomínám na to, jak

jsem rodila.

Na ten úžasný pocit, jak

jsem byla otevřená.

Na to sepětí s přírodou.

A byla mi zima.

Byla jsem hlavně překvapená,

jak drasticky se člověk dostává na svět.

A jsem překvapená, že na to ráda

vzpomínám.

Josefu Koudelkovi

Rozhodla jsem se
umřít v Praze
uvidím Karlův most
podívám se na vlny Vltavy
umřu v Praze

Pod Karlovým mostem
vlnkami kolébána
nade mnou balvany
pískovcové
drolící se svatí

Rozhodla jsem se
umřít v Praze

*

Po ránu na navigaci
kelímky prázdné
prezervativy
mlčení
po vločkách ostýchavě padající sníh

Prezervativy prázdné
mlčení
sníh

Zima

- - -

Na stéblech trávy
netopýři
holátka v prachovém peří
ukládají se k neklidnému spánku

Kolébka opuštěná pro dítě zahubené
které se ručičkami bránilo
bezúspěšně

Plná jsou nebe zahubených dětí

Jak to vyřešíš?

Uděláš nebe další?

Kolik je nebe sfér a
jaks je vymyslel?

Rozložils duhu do kruhu
který ty sféry zaklene
aby ta záře jásavá
přikryla dětský pláč?

Wojtyla dole snad
dělá co může
snad

Co pro to děláš Ty?
Nad roklí srdce nicoty
Prázdné dělohy plné touhy

Je oheň v srdci prázdnoty?
Jsou oběšenci ve větvích?

V lahvích nalitý čerstvý líh

Tomo-e

Jing a yang

potouchle na mne se kouká
kolíbka v koutě se houpá
pro děťátko nepotrácené

Zatraceně

jing a yang
na mne potutelně z kouta směje se

Smím snad smát se i já

hiát chybí asi ve verších
předešlých

Spadlý svátý sníh

Tomáši Kulkovi

Gravidní dívky se procházejí
v hromadách listů z bříz
dřív letos přišel podzim
možná i děťátko některé
narodí z nich se dřív

Dřevo a dříví
smuteční vrby listů tenké
milostně hrají si straky
v koruně habru

Vítr odvanutý
za kámen kamenných zdí
kovová zeleň much
chvějivé tance komárů

Kdy jsem naposled takhle seděl
v mikroklimatu klidu
pozítří za zdí kamennou
zas všechno znovu...
vřava hluk smích nárek křik
třesk biliárových koulí
hrana půllitrů

Na pípě nikl lesklý
šplouchání kolem sklenic
po zemi drcené sklí

- - -

Vzbudilo poledne se
před sluncem překrásným
tak krásným něžným že
i ptáci i zobáčky
zmlkli
na chvíli

Má lásko
rozpůlená v mé lásce
i tam mezi nohama
je poledne půlící čas
tak nezkaz to má
ať nic mezi nás nevnikne
nezkaz to má

- - -

Ti dva se asi milují
rozhodně ta
jejíž vlasy kroutí se v kudrlinkách
ach
miluje toho
který něžně dlaň její
v dlani své mne

Ale i ona doufá
i on snad
miluje mne

Včely kolem nich z úlů vylétají
žihadla strachy zatažená
Sladký med
zraje a zlátne v nich

Buttercup

Montymu

Mám ráda podběl
sedmikrásky
každý rok znovu se vracejí

Sever a jih
polární záři
lesů hřbet nad obzory ztemnělý
zelené tůně
vlhký mech

Mám ráda kohoutky
podběl
kalíšky másla
v potocích

Ich! Ach!
pokud s Tebou
bych se snad
milovala mohla
jedině v blatouchách

Hommage à Saint Augustin

A tehdy přiložil lasturu k uchu
a uslyšel v ní moře
Pochopil že dítě ví co dělá
Má lásko
do důlku přelít moře je míň
než co ode mne chceš

Krůpěje rosy na ostnech ostřic
jinovatka jíní a mráz

Na moři vlny a snůh

Petrovi Vaněčkovi

Dárek z lásky se taky ztratí
korálky pod lávkou roztroušené
i vůně kapušek nad vodou
přistane na křídlech vážek

Milá

proč o tom mluvím
vždyť vážky nad vodou
dávno už nelétají

Andělé křidélky snad
místo nich zamávají
snad z vázy náruč květin
ti zamává
na misky vah spadne snad
pyl

Oblázky oblé pod vodou
ryby líbají se kolem nich

Jan Žižka

Sedící před okny olověnými
lodyhu vyzáblou v rukách
lodyhu asi lilije
ach

Sedící v lukách
v kohoutcích v chrpách
na kraji obilí

Na mezi mezi slzičkami Panny Marie
seděla
děťátko čerstvě povité na klíně

A noční můra kolébala
křidélky
děťátko něžně ve spaní

Pod přesýpacími hodinami
jemný prach
děťátko plenkami ovinuté
ach

- - -

Se střech střásá
se mech
nad komíny čápi
učí děťátka létat

Učí děťátka létat
nad komíny
se střech střásá
se mech
v skulinách
sviňky
potvory divné
eternit nadzvedají

Z komínů
vychladlých
dým

Petrovi Kopeckému

Život o který jsi přišel
je stejný jako ten o který nepřišel jsi
nenaříkej nad ním

Nechte mne já budu vozit močku
nechte mne já močku budu vozit

kočku za krkem černou
černou jak krtek
jak boa z krtka černá
za krkem budu
nosit na kozlíku a vozit

Je možné že jsem někdy byl dítě?
na kabátě límec z krtčích kůží?

Přistihl jsem dva krtky
kteří se milovali
nad Humpolcem směrem k Orlíku

Jednoho vyhodil jsem do výšky
dopadl zpátky a umřel

Do posledních dnů krutost moje
pronásleduje mne

Proč jsi nás stvořil tak
aby nejkrutější byly děti

Na vrbách kroutí se proutí
v močálech žalmy žab zní

- - -

Která to byla ručička?
Která to sáhla do ní?
Který prst dotkl se dna?

Němota těsná kolem úst
okružší studně vlhké
tmavá tma
obrubu vroubí ropuchy
na bradavky které vyrazí
kouzelné zelené čekají

Nad modrým nebem
žluté luny
ukouslý krajíc

A nad ním možná
další jsou nebe
která jsou v nich
nad nebi horkými chladný sníh
do vloček poschovávány

Josefu Škvoreckému
(závěr ztracené básně z N.Y.)

Pozdě je plakat nad tím
co nenastalo
Slza se vypaří dřív než
dorazí k očím

Nikomu možná nic nestalo se

A když
někomu jinému
v jiném čase

Krom toho ta holka je mrtvá

Pod Černý Vrch

K. J. Erbenovi

Šeříky bledé
před zápražím
zápražka smahne
nebo jíška
bezy černé kvetou

bíle: proč bíle
ptá se dětátko když
jsou bílé proč černé

Mlč říká maminka
slzy tečou jí
z očí

Mlč dítě černý bez
mlč dítě černý les
mlč dítě černý hrob

- - -

Mouchy mouchy mouchy
křidélka oškubaná
očička zamlklá

Síto lásky
durman indický

Miloval bych tě i kdybys
svině byla
chodník šlapala
před sviňáky s pohledy lačnými
se svlíkala
mouchami oblepená

Mravenci patra tři pod zemí
plná hrst noktoidů

Ů! ů! ů!

- - -

Tristní a smutný
trápený utrápený
nešťastný
tragický smrtící

Na hlavohrudi
chloupky zježené
parafin rozteklý
trosky svíc

Noktoidova hlava
v klíně kolébána

Zorce Ságlové

Ach pšouchle vajíčko vysedává
sedí a
králíčci
toužebně z lebedy hlavičky zvedají
špenát temně smaragdy
o cín zvoní

Sestře
setřese se stébel se milostný prach
trávy
lískových oříšků klíčky v zahradách

Andreji Stankovičovi

Po Ohři plují labutě
létají nad ní
na secesní krabičce namalován je racek
na půdě holubí mláděťka
holoubátka choulí se v zimě v jamkách
mrtví rodiče kolem

Neměl bych ležet vedle nich?

Nikdo nedělá hambálky
sypou otrávené zrní
vy zrůdy
stvořené údajně k obrazu Božímu
vám bych nasypal strychnin
z vašich vin věnec
stokrát by ovinul zemi

Ulekaná holoubátka
klekátka ošoupaná
koleny těch
kteří modlili se za svět
lepší
za ptáky nebeské
kteří nesejí ale sklízají

Okolo rozsypané otrávené zrní

Běžící po vlnách

Peteru Kršákovi

Malé menší a nejmenší
choulí se
scvrkává
smrskává se

Nahoře
luna udivená

Víla běžící po vlnách
divná a bílá
bledou zelení
ametysty zchlazená

V příboji bárky
na molo narážejí

- - -

Pavoučí samička zadečkem
bílá kulatá děťátka vláčí

Nahé Němkyně orají brázdy
katolické země

Svraskávají šípky

Darts vprostřed terče vržené

- - -

Rorýsi křižují
nade vším bez hnízd

Mám já snad
místo k spočinutí?
Proč měl by být rorýs
lepší než já

Zrcátka dívají zpátky
se do očí
podivné panenky
pomněnky
na ně se usmívají

Nebe bleděmodré
zředěný akvamarin
zešedlé město
pod ním

Rorýsi křižují nad tím

Snivé dívenky
zrcátky svítí
ženichům do očí

Skrz bledé mraky
slunce oslnivé
blýská

Be stoned!

Eugenu Fialovi

který mne naučil žít

Zářící prsy

tvrdě trčící vůči mým očím

pod šedým svetrem lamím

pod šedým svetrem angorským

pod šedým svetrem oveček australských

Potomci Džugašviliho

jehňátka malá zašívají

pro čepice persiánové

Ach vy zrůdy!

Jednoho krásného dne

za svitu tmy

zašiju vaše miminka

z hnusného lidského plémě

- - -

Blíží se láska k lásce
milují se o sebe se otírají
neštěstí hlásí se o svá
práva:
být nešťastným oporou

Ve větvích sedí ti
pro něž
na zemi není už místo

Něžní a
jemní

Udivená luna
noc udivená také na
ně se dívá

- - -

Zuzance a Kátě

Všechno co jsem uviděl
je nepatrná část toho
co jsem neuviděl

Šalvěj
žalfija zelenomodrá
můj žal
a i Tvůj žal
po bříškách skokanů zelených
po nádherných ropuších
bradavkách ach

Po tvé kundě procházejí se
drosofily
fialová barva zákeřná milostná

Pysky trčí

Ý! Ý! Ý!

- - -

Blance Štreayblové

František z Assisi
miloval ptáky
jako já

Nikoho jiného neumím milovat
taky
nikomu neumím
nasypat zrní
zrníčka nasypat

Pane Bože
proč jsi mne tedy stvořil
proč jsi mi pomohl na svět

Promiň

Tichý klid kolem mne

Ze dlaně
pomalu
František sype zrní

Ten, který ji převádí přes lávku

Kdo je ten třetí, jenž vždycky kráčí s tebou?

Eliot to měl z Byrdova deníku.

Zažil jsem to mnohokrát v opilství.

Nic nechvátá na nic,

říká Juliana.

Elfrídu jsem tam měla na pokoji,

řekla o tobě,

nejhezčí, kterého jsem viděla.

Ach Elfrído, ty zvíře!

- - -

Pod klenbou plnou beránků
v jeskyni rounem vycpané
podívej Pane na nás se
prosím Tě Pane se podívej

Na vápnu stěny rouna třpyt
přijdeš vid'
slíbil's to přijd' už přijd'

Pod klenbou na níž beránci
pasení Tebou
chodí si
po vápnu blankytu chodí si
chudý jsi Pane
chudý jsi

Po šmolce blankytu
stádečko
v rouno svinuté chodí

Za Tebou Pane
všimni si

Komentáře k jednotlivým textům

Odposlech ve Staré Říši

Vznik textu je přiblížen datací listu Jirouse Brabencovi, jenž byl otištěn v 21. čísle Vokna [1991]: 19. 6. 1988;

Pod Černý Vrch

V titulu básně se skrývá jednak odkaz na stejnojmennou pražskou rockovou kapelu Jana „Šolicha“ Kruckého, jednak jméno kopce v pražských Košířích; dedikace Erbenovi obsahuje též narážku na košířskou Erbenovu ulici, v níž je hostinec „Pod Černým vrchem“;

Ten, který ji převádí přes lávku

V RR č. 23 datováno: 1985;

xxx (Pod klenbou plnou beránků)

V RR č. 23 datováno: 1992.

Ediční poznámka

V našem vydání Jirousových básnických i prozaických textů, jak byly editorsky uspořádány Martinem Machovcem pro knižní publikaci *Magorova summa* z roku 2015 v nakladatelství Torst, z níž vycházíme, nejsou zahrnuty komentáře k původu a vydávání jednotlivých děl, jmenný rejstřík, seznam výběrové literatury. Připojeny jsou pouze poznámky k jednotlivým textům, přibližující čtenáři pozadí jejich vzniku a vysvětlující některé zmiňované skutečnosti.

Hlubší zájem o uměleckou tvorbu Ivana M. Jirouse uspokojí bohatý poznámkový aparát obsažený ve 3. svazku *Magorovy summy*, jenž je výsledkem záslužné precizní badatelské práce Martina Machovce a na který našeho čtenáře odkazujeme.

Redakce MKP

Ivan Martin Jirous

Magorova dětátka

Edice Čeští básníci 20. století
Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.1 z 16. 6. 2020

ISBN 978-80-7602-389-5 (epub)
ISBN 978-80-7602-390-1 (pdf)
ISBN 978-80-7602-391-8 (prc)